
24. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky M. Vášáryovej podanú 30. októbra 2013 vo veci problematiky digitalizácie a zverejňovania zmlúv

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Marek MAĐARIČ

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 29-11-2013		
Číslo spisu: 71631-900/2013		
Listy: 1/2	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 25. novembra 2013

Číslo: MK-2173/2013-110/19389

Vážená pani poslankyňa,

na Vašu interpeláciu, ktorú ste písomne predložili predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky Vám zasielam nasledujúce stanovisko.

Základná zmluva MK-21/10/M na poskytovanie komplexných služieb, na zabezpečenie systémového a technologického riešenia výberu, logistiky, konverzie, ochrany a záchrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií, ich uchovanie, so zapojením bibliografického popisu a ochrany autorských práv (ďalej len „základná zmluva MK-21/10/M“) bola uzatvorená dňa 11.06.2010 a v tento deň nadobudla platnosť a účinnosť (podľa čl. 14 ods. 14.1. základnej zmluvy MK-21/10/M).

Z uvedeného vyplýva, že zmluva bola riadne uzatvorená v súlade s právnymi predpismi platnými a účinnými pred účinnosťou zákona č. 546/2010 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela Občianskeho zákonníka“).

Práve vyššie spomínaná novela Občianskeho zákonníka, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.01.2011, priniesla do nášho právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, právny inštitút povinne zverejňovanej zmluvy. Na základe tejto novely Občianskeho zákonníka v ňom pribudlo ustanovenie § 47a, ktoré sa týka účinnosti povinne zverejňovanej zmluvy. Obe tieto zmeny však v zmysle prechodných a záverečných ustanovení deklarujú, že sa vzťahujú len na povinne zverejňovanú zmluvu uzavretú po 1. januári 2011.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky nemá a ani nikdy nemalo povinnosť v zmysle platných zákonov túto zmluvu zverejniť a už vôbec nie vrátať jej príloh.

K Vášmu konštatovaniu, že základná zmluva MK-21/10/M nie je zmluvou na celkovú digitalizáciu, ale že sa týka iba služieb zameraných na skenovanie a postprocessing uvádzam.

Predmet základnej zmluvy MK-21/10/M je zameraný na zabezpečenie systémového a technologického riešenia výberu, logistiky, konverzie, ochrany a záchrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií ich uchovania, so zapojením bibliografického popisu a ochrany autorských prác; ide o spoluprácu v realizácii auditu a výberu kultúrnych objektov (kultúrnych objektov v zmysle významu kultúrneho dedičstva), spoluprácu pri stanovení priorít z hľadiska ich kultúrnej a historickej hodnoty, vedeckého a vzdelanostného významu, podpora systému logistiky manipulácie v procese predprípravných etáp konverzie obsahu a zabezpečenie činností súvisiacich s ochranou a záchranou objektov kultúrnej hodnoty, technická realizácia konverzie, sprístupnenie dát pre archiváciu, uchovanie a správu dát vrátane zapojenia bibliografického opisu týchto dát a ochrany autorských práv.

Poskytovanie aktuálnych služieb je nastavené tak, aby sa minimalizovala fyzická manipulácia, ako aj mechanická záťaž jednotlivých zdrojov v záujme ochrany. Súčasťou služby konverzie sú aj súvisiace softvérové aplikácie a súvisiaci HW s cieľom zvyšovať kvalitu procesov výberu, konverzie, dlhodobého uchovávania, zdieľania, a sprostredkovávania obsahu informačných zdrojov kultúrnych, pamäťových a fondových inštitúcií do prezentačnej vrstvy. Plnenie predmetu zmluvy zahŕňa najmä:

- spoluprácu s pamäťovými a fondovými inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR (pod pojmom pamäťové a fondové inštitúcie sa rozumejú najmä organizácie, ktoré vlastní, spravujú alebo inak zabezpečujú objekty kultúrneho dedičstva v Slovenskej republike, ďalej len „PFI“) pri poskytovaní služieb v oblasti auditu (výberu) predmetov obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií; ďalej participáciu na riadení celého systému (predmet zákazky); návrh a zabezpečovanie logistiky celého systému, ktorý obsahuje riešenie auditu (výberu) predmetov obsahu, ochrany obsahu, ochrany zdrojov PFI pred, počas a po procese konverzie, riadenie procesov logistiky systému a ľudských zdrojov, poradenskú a školiacu činnosť, vrátane podporných služieb spočívajúcich v servisnej činnosti a v podpore zabezpečenia uchovania dodaného riešenia v rámci výstupov konverzie zdrojov PFI a v sprístupňovaní týchto výstupov,

- na účely riadenia systému pri realizácii daných národných projektov alebo ich častí v rámci PFI, v zmysle Štúdie uskutočniteľnosti pre OPIS 2 a v zmysle Stratégie rozvoja fondových a pamäťových inštitúcií a obnovy ich národnej infraštruktúry v rezorte kultúry, poskytovanie služieb v oblasti systémovej integrácie, vrátane procesnej analýzy, analýzy technických návrhov a postupov, riadenia a projektového manažmentu, poskytovania odborných kapacít, školení a konzultácií v rozsahu definovaných a schválených národných projektov s integráciou na architektúru dlhodobého uchovávania a na prezentačnú vrstvu s vyústením do on-line služieb,

- systémové a komplexné riešenie ochrany, záchrany a konverzie predmetov obsahu zo zdrojov PFI; textových objektov rôznych formátov, s určením typov, vlastností objektov a požiadaviek na proces konverzie a pod., vrátane optického rozpoznávania znakov (OCR)

a podpory pri sprístupňovaní výstupov konverzie pre uchovávanie, prezentáciu, fulltextové vyhľadávanie s plnou podporou slovenského jazyka s tvaroslovím schopnosťou hľadania skloňovaných slov a viacslovných spojení, so zapojením bibliografických opisov a riešením autorských práv a poskytnutie poradenstva a teoretických a odborných znalostí procesov v danej oblasti. Pod pojmom textový objekt sa rozumie napríklad kniha, archívny dokument, textový dokument, manuscript atď. V rámci konverzie textových objektov pôjde o viazané a voľné dokumenty, rôzne typy väzieb, rôznu hrúbku podkladu s požiadavkou na minimálne mechanické namáhanie, kontrolu kvality, vyžaduje sa ochrana pred stratou a poškodením, vyžaduje sa konverzia v zmysle medzinárodných štandardov ako Minerva, konverzia textu - analytické spracovanie štruktúry a obsahu informačného zdroja,

- systémové a komplexné riešenie ochrany, záchrany a konverzie predmetu obsahu zo zdrojov PFI 2D objektov, 3D malých objektov, 3D veľkých objektov; služby v oblasti konverzie, reštaurovania statického obrazu, služby v oblasti konverzie 3D malých objektov v oblasti múzeí, galérií, knižníc a archívov, v oblasti ochrany a zachovania 3D malých objektov; služby v oblasti konverzie 3D veľkých objektov, modelovania alebo spracovania virtuálnej reality vrátane zabezpečenia príslušného programového vybavenia; podpora pri sprístupňovaní výstupov konverzie pre uchovávanie a prezentáciu, so zapojením bibliografických opisov a riešením autorských práv. Pod pojmom 2D objekt sa rozumie plošný objekt PFI ako napríklad fotografie, rytiny, maľby, plagáty, pohľadnice, umelecké diela 2D ako fresky, reliéf a pod.; pod pojmom 3D malý objekt sa rozumie hnutelný priestorový objekt PFI ako napríklad muzeálne artefakty vytvorené človekom, muzeálne artefakty prírodné, umelecké diela 3D ako socha, plastika, váza, minca, šperk, textil, iné hnutelné zbierkové alebo fondové objekty; pod pojmom 3D veľký objekt sa rozumie najmä nehnuteľný architektonický objekt PFI ako napríklad nehnuteľné pamiatky, pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny, archeologické náleziská, historická zeleň, iné nehnuteľné zbierkové alebo fondové predmety,

- systémové a komplexné riešenie ochrany, záchrany a konverzie predmetu obsahu zo zdrojov PFI v obrazovo-zvukovej oblasti objektov so zameraním na procesy reštaurovania a konverzie filmového materiálu a filmových objektov zhotovených na všetkých typoch podloží, na ozvučenie filmového materiálu, na technológiu tvorby a spracovanie filmu, na spracovanie filmového zvuku, na oblasť technológie audiovizíí - obraz, zvuk, poskytnutie poradenstva, teoretickej a odbornej znalosti procesov, ďalej so zameraním na konverziu audiomateriálu, na reštaurovanie audiomateriálu a štúdiové zvukové technológie, ďalej so zameraním na služby v oblasti konverzie filmového materiálu a súčasne riešenie autorských práv pre kultúrnu pamäťovú inštitúciu, na služby v oblasti konverzie audio, vrátane konverzie audio do textovej podoby, na služby v oblasti konverzie vydanej filmovej a hudobnej produkcie, na služby v oblasti konverzie objektov televízneho vysielania vrátane konverzie televízneho vysielania do textovej podoby, na služby poradenstva a poskytnutia teoretických a odborných znalostí procesov. Podpora pri sprístupňovaní výstupov konverzie pre uchovávanie a prezentáciu, so zapojením bibliografických opisov a riešením autorských práv. Pod pojmom objekt v obrazovo-zvukovej oblasti sa rozumie audiovizuálne dielo, zvukové dielo, audio a videozáznam,

- systémové a komplexné riešenie ochrany a záchrany predmetu obsahu zo zdrojov PFI deacidifikáciou lignocelulóзовých objektov, so zameraním sa na deacidifikáciu viazaných a neviazaných textových objektov, máp, 2D a 3D objektov vrátane poskytnutia poradenstva a teoretických a odborných znalostí procesov,

- systémové a komplexné riešenie ochrany a záchrany (pred konverziou) predmetu obsahu zo zdrojov PFI reštaurovaním objektov, so zameraním sa na textové, filmové, 2D a 3D objekty vrátane poskytnutia poradenstva a teoretických a odborných znalostí procesov,

- systémové a komplexné riešenie ochrany, záchrany predmetu obsahu zo zdrojov PFI pred, po a počas procesu konverzie vrátane poskytnutia poradenstva a teoretických a odborných znalostí procesov.

Vážená pani poslankyňa, dovoľujeme si upozorniť Vás na to, že neexistuje žiadny dopytový projekt Slovenskej národnej galérie v rámci operačného programu Informatizácia spoločnosti (ďalej ako „OPIS“), prioritnej osi č. 2 (ďalej ako „PO2“), pravdepodobne ide o národný projekt „Digitálna galéria“. Pre jasné vysvetlenie, akým spôsobom sa určovali ceny v národných projektoch už pri ich tvorbe a tiež, ako sa líšia národné projekty v rámci prioritnej osi č. 2 (ďalej PO2) Operačného programu Informatizácia spoločnosti (ďalej OPIS) od bežného digitalizovania úzko vymedzenej množiny kultúrnych objektov v ideálnych podmienkach na jednom mieste (čo je typické pre podobne zamerané projekty v Európe) je potrebné si uvedomiť, čo je podstatou národných projektov. Ide o komplexné aktivity vedúce k obnove národnej infraštruktúry fondových a pamäťových inštitúcií a digitalizáciu kultúrneho dedičstva. Rozsah externej digitalizácie bol určený samotnými žiadateľmi (prijímateľmi), a teda odborníkmi, už počas prípravy žiadostí o nenávratný finančný príspevok na základe ich reálnych potrieb a prieskumov trhu. Takto vymedzené potreby na outsourcing digitalizácie boli následne predmetom odborného hodnotenia a sú zadefinované v platných a účinných zmluvách o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Externá digitalizácia je teda presne definovaná a zmluvne stanovená, pričom jej realizáciu v rámci OPIS PO2 aktuálne vykonáva konzorcium Tender Media Group, s.r.o. (ďalej TMG), ktoré bolo víťazom v rámci legitímnej medzinárodnej verejnej súťaže, ktorej výsledkom je základná zmluva MK-21/10/M. Proces verejného obstarávania odobril Úrad pre verejné obstarávanie a následne aj Riadiaci orgán (Úrad vlády Slovenskej republiky) v rámci administratívnej kontroly verejného obstarávania. Navyše, kompetencia uzatvoriť realizačné zmluvy bola výlučne v právomoci prijímateľov národných projektov a rozsah jej využitia bol determinovaný presne vymedzenou formou, obsahom i cenou danou rozpočtom národného projektu. Nemenej dôležitým faktorom ovplyvňujúcim výber externého dodávateľa je čas. Projekty končia v prvej polovici roku 2015 a s outsource formou digitalizácie sa začína až v druhej polovici roku 2013. V projektoch sa s touto formou digitalizácie rátalo už od roku 2012, čo predstavuje veľký časový sklz, ktorý má za následok nasadenie väčšieho počtu technológií, ľudských zdrojov a vo významnej miere sa kladú zvýšené nároky aj na organizáciu, riadenie a zosúladenie digitalizačných procesov a plánov tak, aby bolo možné naplniť stanovené ciele a merateľné ukazovatele. Zároveň je zachovaný aj vysoký štandard kvality digitálnych výstupov. To znamená, že priemerná jednotková cena za jeden zdigitalizovaný kultúrny objekt

nie je v projektoch definovaná len z pohľadu fyzického snímania kultúrneho objektu. Zahŕňa v sebe množstvo ďalších procesných nákladov spojených s logistikou, mobilitou digitalizačných zariadení na miesta digitalizácie v rámci celého Slovenska, ubytovaním pracovníkov vykonávajúcich digitalizáciu, prípravnými a reštaurátorskými prácami, ktoré často vznikajú až v procese samotnej digitalizácie (skryté poškodenia), samotnou digitálnou konverziou rozmanitých kultúrnych objektov, napríklad nadrozmerné obrazy, grafika, sochy a pod., a to aj z pohľadu materiálového (od skla cez kameň až po textil), postprocessingovými úkonmi, dočasným ukladaním dát v procese digitálnej konverzie a podobne.

V rámci národného projektu „Digitálna galéria“ bola externá forma digitalizácie zvolená ako činnosť, ktorá napomáha naplniť merateľné ukazovatele projektov a je zameraná na také typy digitalizácie, ktoré by boli z časového, procesného, typového alebo finančného hľadiska pre prijímateľov neefektívna, respektíve náročná. Ako bolo povedané, nevznikla sama od seba, ale na základe rozhodnutia odborníkov pripravujúcich národné projekty.

Digitálna galéria pri určení ceny za outsource vychádzala z prieskumu trhu, ktorý bol dimenzovaný na ceny platné v roku 2011. Aktuálne je v projekte priemerná jednotková cena formou outsourcingu vypočítaná v hodnote 262,99 Eur s DPH. V realite sa jednotková cena konkrétneho zdigitalizovaného objektu pohybuje buď v nižšej alebo vyššej cene, a to aj niekoľkonásobne. Aby bolo možné pochopiť, aké zložité je realizovať takýto národný projekt, je potrebné uviesť aj niektoré ďalšie aspekty vyvíjajúce sa v reálnom procese digitalizácie, s ktorými pôvodne tvorcovia projektov ani nerátali, resp. ich vplyv nedokázali dostatočne predvídať (nakoľko ide o jedinečné projekty, s akými v tom čase neboli skúsenosti ani v európskom meradle).

Národný projekt „Digitálna galéria“ sa musí vyrovnávať so skrátenou dobou realizácie aktivít projektu oproti pôvodnému plánu. Z toho dôvodu vzniká nutnosť použitia väčšieho množstva špičkových technológií a digitalizačných tímov. Digitalizácia jedného kultúrneho objektu v sebe zahŕňa náročný postprocessing vzhľadom na zadefinovanú vysokú kvalitu digitálnych výstupov, okrem master snímky je potrebné spracovať ďalšie štyri deriváty slúžiace na dokumentačné účely. S tým súvisí použitie náročnejších technologických postupov vzhľadom na nastavené parametre kvality v projekte a zároveň vzniká extrémna náročnosť na objem odovzdávaných dát.

Externá digitalizácia sa realizuje v osemnástich galériách na Slovensku, vyžaduje si tiež zložitú a náročnú logistiku spracovania zbierkových predmetov, a teda náročné presuny technológií a komplexného infraštruktúrneho vybavenia, s tým spojené opakované kalibrácie, nastavovania technológií a podobne. Externá digitalizácia sa týka chýlostivých, na prevoz problematických a na spracovanie náročných 2D a 3D zbierkových predmetov (maľby, rôzne škály povrchov a štruktúr, nadrozmerné zbierkové predmety a podobne). Uvedené podmienujúce faktory majú za následok vysokú náročnosť koordinácie a časového zosúladenia jednotlivých procesov. Takmer každý zbierkový predmet, ktorý vstupuje do digitalizácie, musí prejsť reštaurátorským skríningom.

Porovnanie s európskymi cenami preukázateľne vychádza z dokumentu *The New Renaissance* vypracovaného Comité des Sages, ktorý vo svojej prílohe *The Cost of Digitising Europe's Cultural Heritage* rozlišuje výšku nákladov vynaložených na konverziu textových objektov podľa viacerých modelov a typov, ktoré využívajú jednotlivé kultúrne inštitúcie v rámci krajín Európy, a zároveň aj podľa objemu skenovaných objektov v rámci jednotlivých projektov. Dokument uvádza aj nasledujúce ceny na digitalizáciu rôznych kultúrnych objektov:

Typ zbierkového predmetu	Najnižšia cena v €	Najvyššia cena v €
Objekty vytvorené človekom	25,00	136,00
Prírodný materiál	26,00	121,00
Umelecké dielo	25,00	136,00
Fotografia	4,00	15,00

Ceny zahŕňajú cenu práce, technológie i softvér. Absolútne však nepočítajú s podmienkami, ktoré by zahŕňali výdavky spojené s cestovaním, mobilnými digitalizačnými pracoviskami a ďalšími okolnosťami, ktoré sú uvedené vyššie. Pri galériách je možné vychádzať z predpokladu, že typ zbierkového predmetu „umelecké dielo“ (25,00 Eur - 136,00 Eur) možno aplikovať aj na národný projekt „Digitálna galéria“. Podmienky národného projektu kladú nesmierny dôraz na mobilitu technológií, veľký počet pracovných tímov a ďalších nákladov spojených s paralelným výkonom digitalizácie na celom území Slovenska, a preto nie je možné tieto ceny porovnať.

Základná zmluva MK-21/10/M obsahuje stovky položiek, ktoré sú nevyhnutné pre poskytovanie komplexných služieb na zabezpečenie systémového a technologického riešenia výberu logistiky, konverzie, ochrany a záchrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií. Ako bolo uvedené, v rámci národného projektu „Digitálna galéria“ sa vykonávajú úkony, ktoré súvisia s prevozom zbierkových predmetov, paralelne sa budujú operatívne digitalizačné pracoviská v galériách na území celého Slovenska, čo si vyžaduje nasadenie viacerých digitalizačných tímov a ďalšie. Tieto náklady európske štúdie neobsahujú.

Z oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania jasne vyplýva (oddiel II, 2.1), že súčasťou predmetu zákazky bude aj „vypracovanie metodickoorganizačnej prípravy (odborných manuálov a metodík) a nastavenie procesov digitalizácie, zriadenie interného digitalizačného centra s trvalou udržiateľnosťou, časová koordinácia interných a externých digitalizačných pracovísk, digitalizácia a postprocessing textových, 2D, 3D malých, video a audio objektov v počte 364.802 objektov, návrh, príprava a spracovanie prezentačnej vrstvy a import digitálnych dát a sprístupnenie digitalizovaného obsahu verejnosti. Predpokladaná hodnota zákazky bez DPH je stanovená v sume 2 780 177,71 EUR“. Nie je to len o digitalizácii „364 802 objektov archívnych a knižničných dokumentov“, ako sa uvádza

v liste. Preto nie je možné vopred vypočítať priemernú jednotkovú cenu, predvídať konečnú cenu predmetnej zákazky pred ukončením procesu verejného obstarávania a už vôbec nie je možné dopredu určovať, kto vo verejnom obstarávaní uspeje, čo by bolo aj v rozpore so zákonom.

S pozdravom

Na vedomie:

*Predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Pavol Paška*

*Vážená pani
Magdaléna Vášáryová
Poslankyňa Národnej rady
Slovenskej republiky*